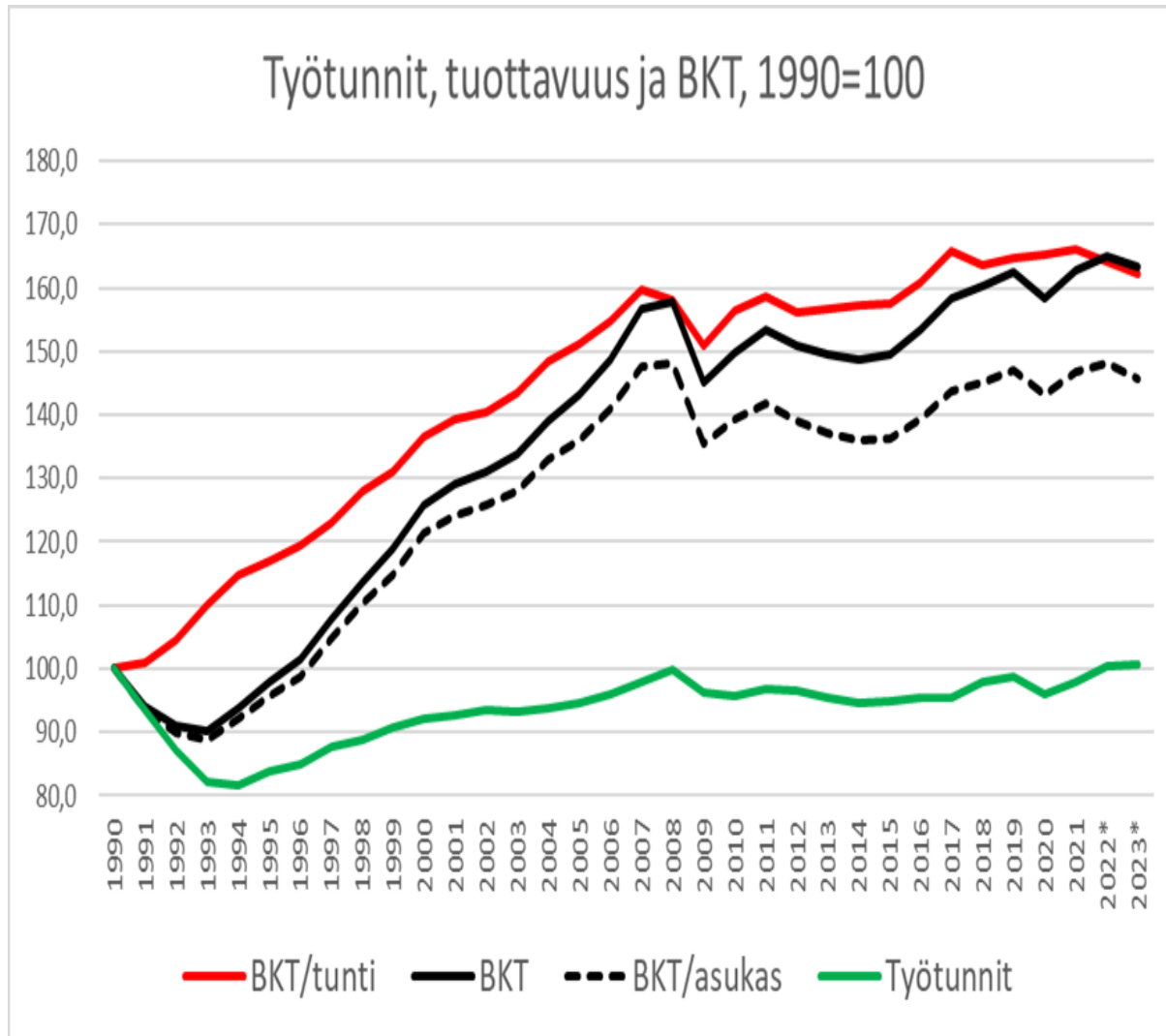

Mitä kasvun edistämiseksi voisi tehdä?

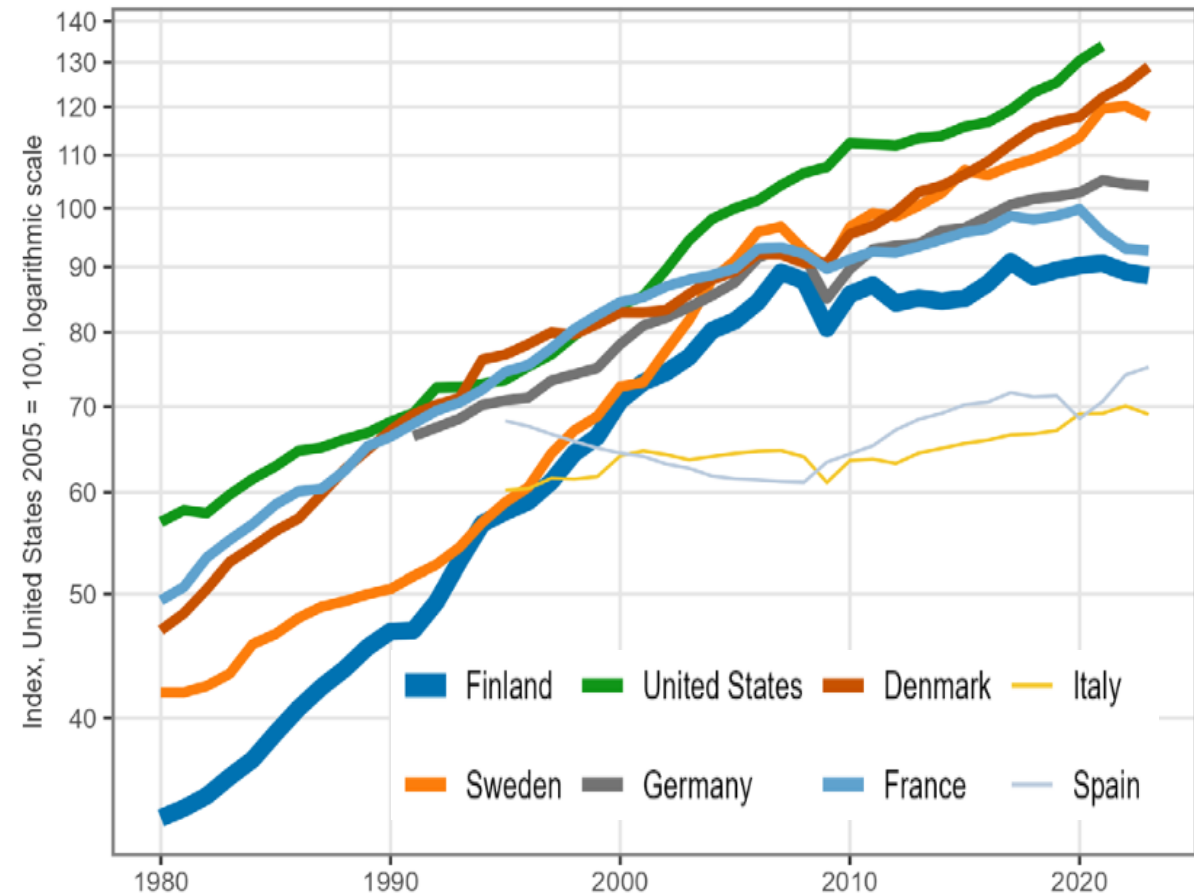
Vesa Vihriälä

16.10.2024

Tuottavuuden kasvun heikkous jatkunut 15 vuotta

Työn tuottavuus yrityssectorilla, USA 2005 = 100

Lähde: Tuottavuuslautakunta, 2024

Tuottavuuskasvun ajurit

- Teknologia: ideat, ”reseptit”
- Yritysjohdon kyky kehittää ideoista kannattavaa liiketoimintaa
- Osaavan työvoiman saatavuus kehitystoiminnan ja tuotannon edellytyksenä
- Investoinnit uuden teknologian käyttöön oton edellytyksenä

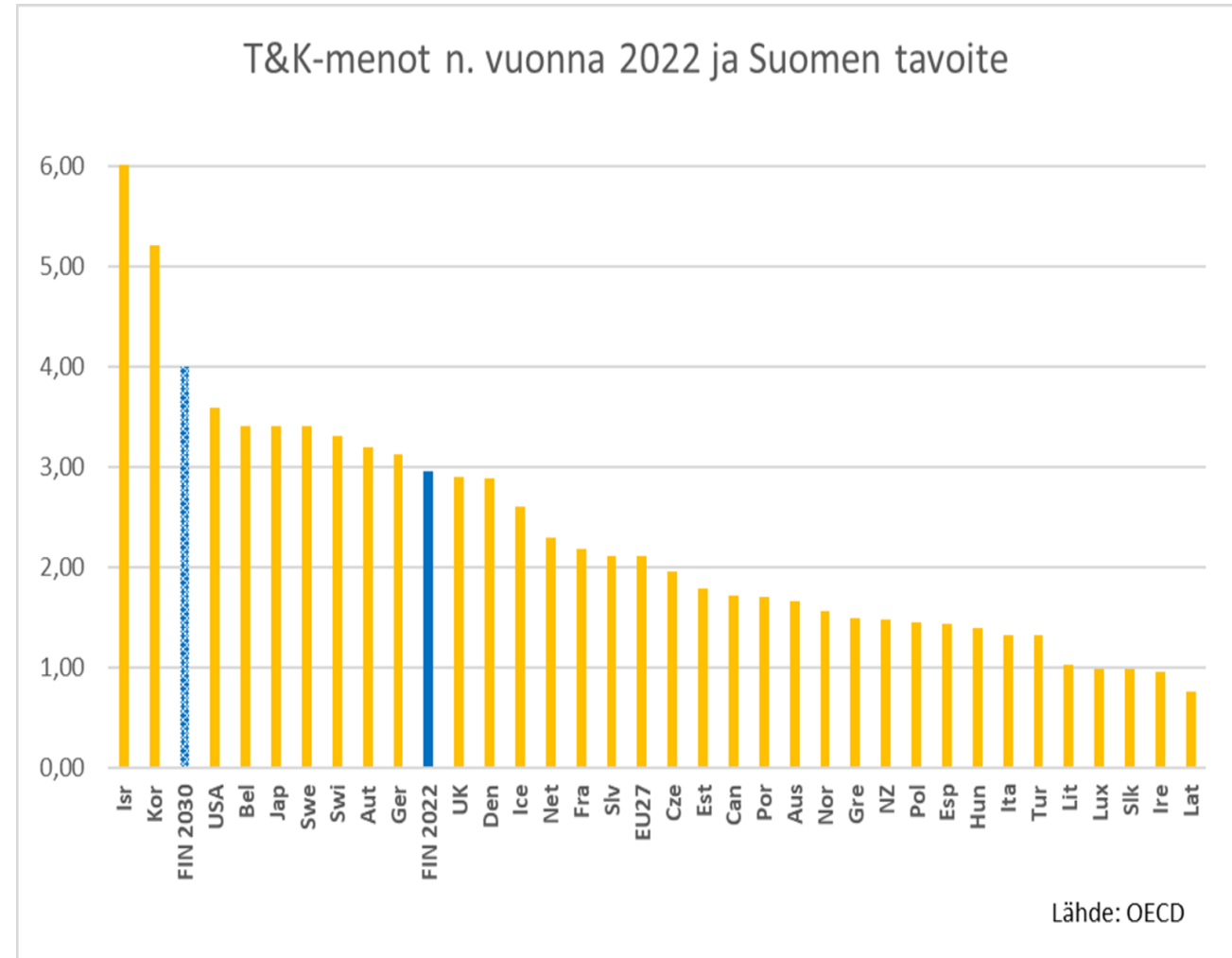
Tuottavuuskasvun potentiaaliset pullonkaulat

- Teknologia: ideat, reseptit
 - Ideoita heikosti (Kokonaistuottavuuden kasvu Ruotsia heikompi, Pohjola)
- Yritysjohdon kyky kehittää ideoista kannattavaa liiketoimintaa
 - Polkuriippuvuuden (teollisuus-, BB-painotus, vaatimaton kv-kokemus) takia heikompi kuin Ruotsissa (Murto, Pohjola?)
- Osaavan työvoiman saatavuus kehitystoiminnan ja tuotannon edellytyksenä
 - Raportoidut työvoiman saatavuusongelmat
 - Koulutustason jälkeenjääneisyys
 - Osaajilla ei kannustinta ponnistella tai tehdä työtä Suomessa (mm. Wahlroos)
- Investoinnit uuden teknologian käyttöön oton edellytyksenä
 - Verotus, työmarkkinat eivät kannusta investoimaan (mm. Wahlroos, Kangasharju)
 - Suomi ei kykene kilpailemaan yritystuilla isoista investoinneista (mm. Murto)
 - Pääomarahoitus kasvuyrityksille niukkaa

Politiikkatoimien tarve ja mahdollisuus

Teknologia, ideat, reseptit

- Kuinka heikkoa = ? Start-up-aktiviteetti vahvaa
- T&K-panostukset taloudessa jo varsin korkealla tasolla; näin etenkin pk-sektorissa
- 4 % tavoite kunnianhimoinen
- Olennaista T&K:n tehokas kohdennus

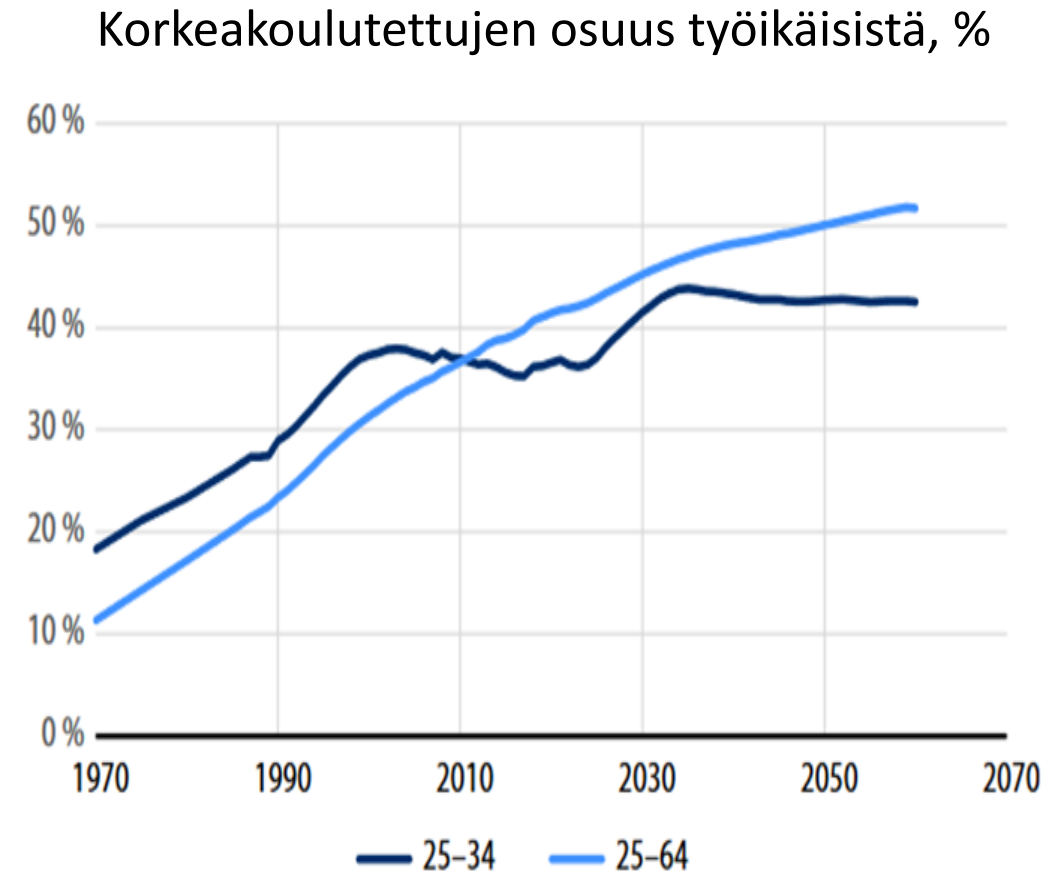

Yritysjohdon kyky kehittää ideoista kannattavaa liiketoimintaa

- Evidenssi ongelmasta = ? (Maliranta: johtamiskäytännöt kilpailukykyiset)
- Polkuriippuvuuden takia tuskin voi muuttua nopeasti
- Miten ylipäätään voisi edistää = ?
 - Elinkeinoelämän järjestöjen ohjelma johtajien kansainvälisen kokemuksen lisäämiseksi?
 - Suurten pörssiyhtiöiden suomalaisten ankkuriomistajien asettamat vaatimukset?
 - Kauppakorkeakoulujen koulutus uusiksi?

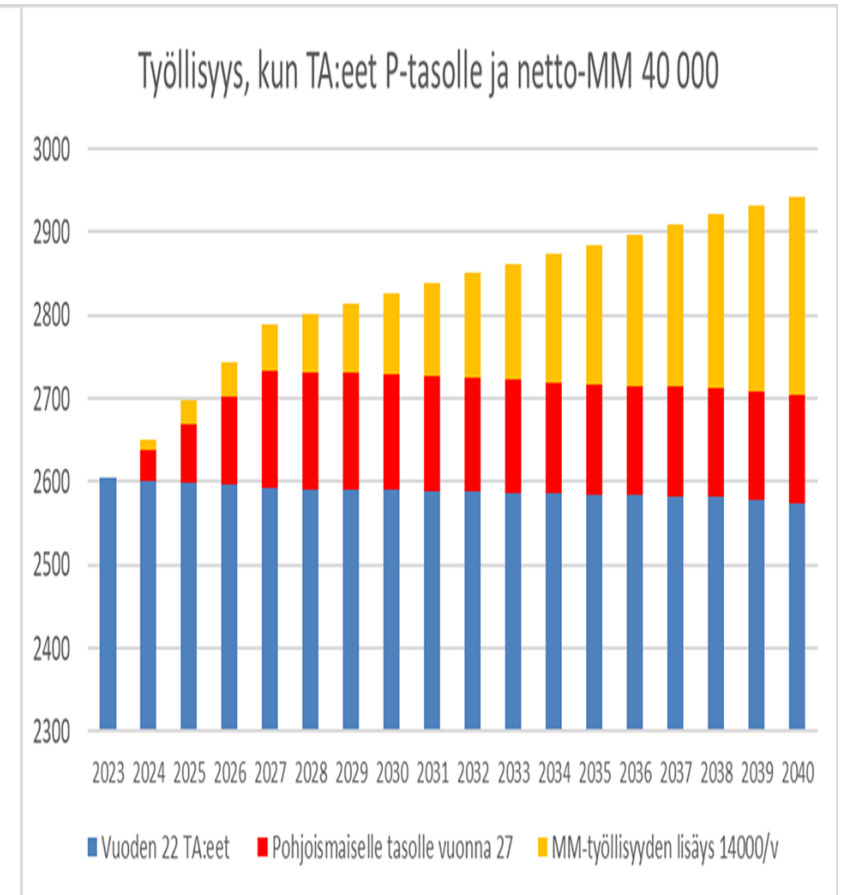
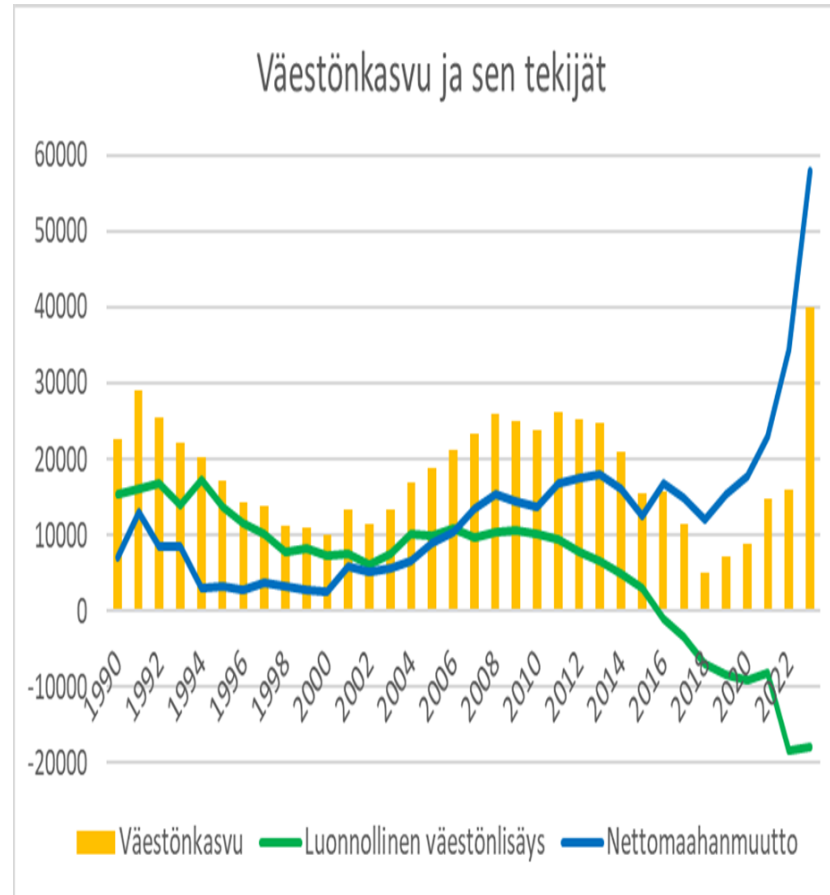
Osaavan työvoiman saatavuus kehitystoiminnan ja tuotannon edellytyksenä: osaaminen, kannustimet

- Tehtyjen päätöstenkin jälkeen koulutustaso nousee korkeintaan OECD:n keskitasolle
- Aloituspaikkojen lisääminen
- Koulutusaikojen lyhentäminen?
- Rahoitus: lukukausimaksut?
- Peruskoulun oppimistulosten parantaminen edellytys myöhemmän oppimisen onnistumiselle
- Korkeiden ansiotulojen verotuksen keventäminen?

Osaavan työvoiman saatavuus kehitystoiminnan ja tuotannon edellytyksenä: maahanmuutto

- Työvoimakapeikoista raportoitu yleisesti
- Työllisyysasteen nousu vain kertaparannus
- Väestönkasvu yksin nettomaahanmuuton varassa
- Nettomaahanmuuton vakiintuminen noin 40 000 tasolle lisäisi työpanosta 0,5 % / vuosi
- Ei pitäisi olla ylivoimaista viime vuosien kokemuksen valossa, mutta vaatii toimenpiteitä

Investoinnit uuden teknologian käyttöön oton edellytyksenä (1)

Verotus, yritystuet

- Verotuksen etumerkki selvä, mutta kuinka iso ongelma? (Yhteisövero, pääomatulovero eivät poikkea juurikaan muista Pohjoismaista; kokonaisveroaste hieman alempi)
- Yhteisöveron kevennys todennäköisesti tylppä väline; tukee kaikkia investointeja, ei vain parhaita; vaikutuksen suuruus = ?
- Veromenetys huomattava (-> 15% = -2 mrd. €), vaikea sovittaa yhteen julkisen talouden ahtauden kanssa
- Sama julkistalousongelma koskee isoja yritystukia esim. vihreään siirtymään; lisäksi kysymys kohdennuksen tehokkuudesta
- IRA-mallinen tilapäinen verohuojennus luultavasti paras (vähiten ongelmallinen) tuki

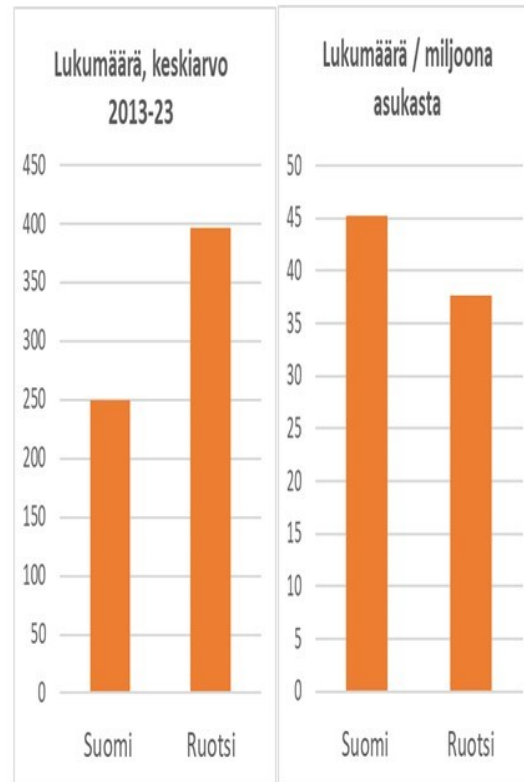
Työmarkkinoiden toiminta

- Periaatteessa työmarkkinoiden joustot ja vientivetonen palkkamalli vähentävät yritysten investointeihin liittyviä riskejä
- Putkessa olevien uudistusten jälkeen kuitenkin vaikea nähdä lisätoimista isoa hyötyä

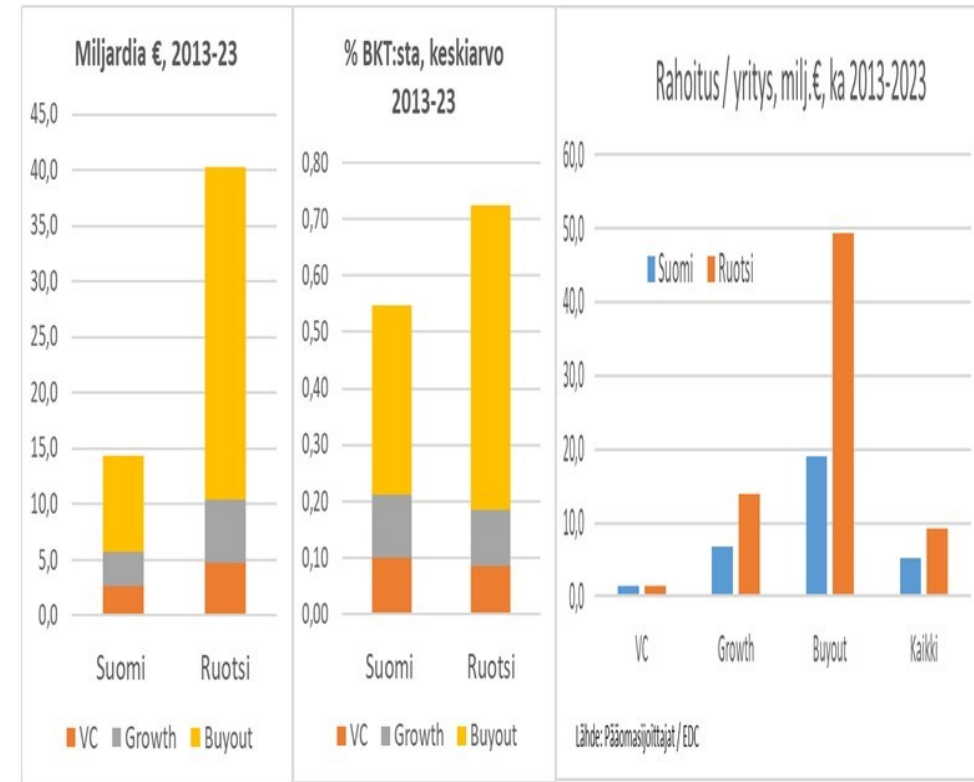
Investoinnit uuden teknologian käyttöön oton edellytyksenä: (2) pääomarahoitus

- VC-rahoituskelpoisia start-upja suhteessa Ruotsiin paljon alkuvaiheessa: ideoita ja niiden kehittäjiä on
- Yksisarvisia syntynyt suhteessa vähän (10 vs 40)
- Aihe epäillä kasvurahoituksen tarjontaa rajoitteeksi
- Pääomarahoitusta onkin kasvuvaiheessa selvästi vähemmän kuin Ruotsissa

VC-rahoitusta saaneet yritykset

VC-rahoituksen määrä

Lähde: Pääomasijoittajat / EDC

Mitä pääomarahoitukselle voisi tehdä?

Valtion oma sijoitustoiminta

- Tesin päätetty resurssien lisäys hyvä, suurempikin lisäys voisi toimia; nopeus vahvuutena
- Strategiassa riski suorien sijoitusten liiallisesta painottamisesta
 - Valtio huono voittajien valitsija
 - Vivutus kärsii verrattuna rahastosijoituksiin
- => Syytä antaa isompi paino rahastosijoituksille

Eläkelaitosten pääomasijoitusrooli?

Välilliset toimet yksityisen osaavan pääoman lisäämiseksi

- Pidemmän päälle luontevampi suunta
- Säätiöiden sijoitusten verovapaus ky-muotoisissa pääomarahastoissa?
- Listaamattomiin kasvuyrityksiin tehtyjä sijoituksia koskevien myyntivoittojen verovapaus?
- Perintöveron poisto?
- Listaamattomien yritysten verohuojennuksen muokkaaminen riskinottoa kannustavammaksi?

Lupaavimmat politiikan kohteet siis

- Julkisten T&K-panostusten kohdennuksen arviointi/muuttaminen
- Koulutustason nosto
- Työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton lisääminen
- Pääomarahoitukseen tarjonnan lisääminen

Kiitos